

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת נעמה לזימי

פ/25/677

הצעת חוק חוזה העבודה (הסדרי עבודה מרחוק), התשפ"ג-2022

- הגדרות 1. בחוק זה –
- "הסכם לביצוע עבודה מרחוק" – הסכם בכתב בין מעסיק לעובד בעניינים האמורים בסעיפים 2, 3 ו-4;
- "הסכם קיבוצי" – כמשמעותו בחוק הסכמים קיבוציים, התשי"ז-1957¹;
- "עבודה מרחוק" – ביצוע מחוץ למקום העבודה, של עבודה שהייתה יכולה להתבצע במקום העבודה, ובכלל זה ביצועה תוך שימוש באמצעים טכנולוגיים;
- "השר" – שר הכלכלה והתעשייה.
- ביצוע עבודה מרחוק 2. (א) מעסיק רשאי לאפשר לעובד, בהסכם בכתב ביניהם, לבצע את עבודתו בעבודה מרחוק לפחות יום אחד בשבוע, באופן קבוע (בחוק זה – הסכם לביצוע עבודה מרחוק).
- (ב) קביעת הימים שבהם תבוצע העבודה מרחוק תיעשה בהסכמה בין המעסיק והעובד.
- (ג) ביצוע עבודה מרחוק דינו כביצוע עבודה במקום העבודה, והעובד המבצע את העבודה מרחוק עומד לרשות העבודה בכל עת ביצועה, בכפוף להוראות לפי חוק שעות עבודה ומנוחה, התשי"א-1951² ולכל דין אחר.
- תנאים לביצוע עבודה מרחוק 3. (א) התנאים שלפיהם תתנהל העבודה מרחוק, ובכלל זה האמצעים שיעמיד המעסיק לרשות העובד לביצוע העבודה ואופן הדיווח על ביצוע העבודה, ייקבעו בהסכם לביצוע עבודה מרחוק, או בהסכם קיבוצי, מיוחד או כללי.

¹ ס"ח התשי"ז, עמ' 63.
² ס"ח התשי"א, עמ' 204.

- (ב) העובד והמעסיק יגיעו להסכמה, במסגרת ההסכם לביצוע עבודה מרחוק, על חלופות לזכויות סוציאליות שאינן מתקיימות בעבודה מרחוק, ובלבד שמכלול הזכויות הסוציאליות להן זכאי העובד לא יפגע.
4. הגנה על הפרטיות המעסיק חייב לוודא כי לא תפגע פרטיותו של העובד עקב האמצעים לביצוע עבודה מרחוק וכי לא יתבצע מעקב פיזי או אלקטרוני אחריו; חובת המעסיק תהיה תנאי בהסכם לביצוע עבודה מרחוק.
5. שמירת זכויות חוק זה אינו בא למעט מכל זכות הנתונה לעובד לפי חוק, הסכם קיבוצי, חוזה עבודה, או נוהג.
6. ביצוע ותקנות השר ממונה על ביצוע חוק זה, והוא רשאי, באישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, להתקין תקנות בכל עניין הנוגע לביצועו.
7. תיקון חוק הביטוח הלאומי בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1995³, בסעיף 80, בפסקה (1), בסופה יבוא "לעניין סעיף זה, "מקום עבודה" – כל מקום שבו מבצע עובד עבודה עבור המעסיק, לרבות מקום שבו מתבצעת עבודה מרחוק".
8. תחילה תחילתו של חוק זה שלושה חודשים מיום פרסומו.

ד ב ר י ה ס ב ר

משבר הקורונה כפה על המשק הישראלי מעין פיילוט לגבי ביצוע עבודה מהבית. כהפקת לקחים ממשבר זה, ולכל הפחות מהגל הראשון שלו שייצר ריחוק חברתי, נכון יהיה לבחון גם את התועלות החיוביות שהמשבר הביא עימו. משבר הקורונה הוכיח שניתן, כמעט בן-לילה ובהיקף נרחב, להעביר את המשק הישראלי לעבודה מרחוק, ובעקבות משבר זה עוד ועוד חברות במגזר הפרטי מיסדו אצלן מנגנון של עבודה מרחוק עבור כלל עובדי החברה או חלקם. כעת נדרש להסדיר את הנושא בחוק, ולהתאים את הסכמי העבודה לכך.

נוסף על כך, במגזר הציבורי החל בשנת 2012 ביצוע פיילוט ברשות הפטנטים במשרד המשפטים, שביקש לבחון העסקה מרחוק של בוחני פטנטים, והעלה תוצאות חיוביות. במסגרת הפיילוט נמצא כי הייתה עלייה בשביעות הרצון של העובדים, וכי דפוס עבודה זה הביא להקלה על גיוס ושימור עובדים, וכן דווח על שמירה או עליה בתפוקות העובדים ועל ירידה במספר ימי ההיעדרות שעיקרה בהפחתת ימי המחלה. כמו כן נמצא כי העבודה מרחוק לא פגעה בזמינות העובדים במהלך שעות העבודה, וכי ההתייעצויות בין העובדים נמשכו למרות העבודה מרחוק. בנוסף נחסכו הוצאות דיור, חניה והחזרי נסיעות. לאור ההצלחה של הפיילוט מוסדה בשנת 2014 העבודה מרחוק כהסדר קבוע ברשות הפטנטים, הסדר הקיים עד היום בהצלחה רבה.

הצעת החוק מבקשת לעגן הסדר וולונטרי, שבמסגרתו יכול המעסיק לאפשר לעובד או לקבוצת עובדים הסדר של עבודה מרחוק. העובדים מצדם אינם מחויבים להסכים להצעה והמעסיק אינו מחויב להציע הסדר שכזה.

לפי הסדר זה, העובד יעבוד לפחות יום אחד בשבוע במתכונת של עבודה מרחוק, כהסדר קבוע. עוד

³ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210.

קובעת הצעת החוק כי אם הצדדים הסכימו להסדר שכזה, הדבר יהיה חייב להיות מעוגן בהסכם כתוב בין שני הצדדים שבו יוגדרו תנאי העבודה מרחוק.

במסגרת הסדר זה על המעסיק והעובד לכלול בהסכם שבכתב האמור גם הסכמה על חלופות לזכויות הסוציאליות שלא מתקיימות בהסדר של עבודה מרחוק, ובלבד שמכלול הזכויות הסוציאליות להן זכאי העובד לא יפגע.

נוסף על כך, הצעת החוק מבקשת למנוע דרישה של המעסיק, בכסות של עבודה מרחוק, כי העובד יהיה זמין עבורו 24 שעות ביממה, ויעבוד בכל מצב וסיטואציה. לכן מוצע לקבוע, נוסף על הקביעה כי ביצוע עבודה מרחוק דינו כביצוע עבודה במקום העבודה, והעובד המבצע את העבודה מרחוק עומד לרשות העבודה בכל עת ביצועה, העבודה מרחוק תהיה כפופה להוראות כל דין, ובכלל זה להוראות לפי חוק שעות עבודה ומנוחה, התשי"א-1951, שכבר נקבעה לגביהן פסיקה מסועפת.

מוצע גם לקבוע הוראה המבטיחה את שמירת פרטיותו של העובד. עוד מוצע לתקן את חוק הביטוח הלאומי כך שביטוח מפני תאונות עבודה יחול גם על מקרים בהם העובד עובד בהסדר של עבודה מרחוק.

הצעת חוק זו נוסחה בסיוע קליניקת הכנסת בפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב.

הצעת חוק דומות בעיקרן הונחו על שולחן הכנסת העשרים ושלוש על ידי חברת הכנסת סונדוס סאלח וקבוצת חברי הכנסת (פ/23/2571) ועל ידי חברת הכנסת מיקי חיימוביץ' וקבוצת חברי הכנסת (פ/23/1633) ועל שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חברת הכנסת חוה אתי עטיה (פ/24/522), על ידי חברת הכנסת גידא רינאווי-זועבי (פ/24/2055) ועל ידי חבר הכנסת רם שפע (פ/24/2467).

הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חברת הכנסת נעמה לזימי וקבוצת חברי הכנסת (פ/24/3956).

הצעת החוק זהה לפ/24/3956 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ה בכסלו התשפ"ג (19.12.2022)